

คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในประติมากรรมในศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ จังหวัดชลบุรี
ตามทัศนะของนักท่องเที่ยว

Ethical Values of Taoism Reflected in the Sculptures at Na Cha Sa Tai Chi Shrine,
Chonburi Province : Tourists' Perspectives

WANG YUFENG^{*1}, บุญรอด บุญเกิด², เทพพร มั่งธานี¹

WANG YUFENG¹, Boonrod Boongird², Thepporn Mungthane¹

¹ สาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

² สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

¹ Department of Thai Studies, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University,
Chonburi 20131 Thailand

² Department of Religion and Philosophy, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University,
Chonburi 20131 Thailand

*Corresponding author E-mail: 1253227137@qq.com

(Received: October 26 2024; Revised: January 21 2025; Accepted: January 27 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องคุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในประติมากรรมในศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนักท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประติมากรรมที่ปรากฏในศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อวิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในประติมากรรมในศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนักท่องเที่ยว ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจริยศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะทางศาสนาหรือกลุ่มผู้ที่อยู่ในศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ และนักท่องเที่ยวที่เข้าไปชมศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาจากเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีอุปนัย ผลการวิจัยนำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่ออธิบายและสรุปผลการวิจัยอย่างละเอียด

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประติมากรรมของศาสนาเต๋านในศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรง และประติมากรรมที่มาจากคติความเชื่อท้องถิ่นที่ผสมผสานกับศาสนาเต๋า ส่วนประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรงมีทั้งหมด 91 องค์ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ รูปเทพเจ้าของศาสนาเต๋า รูปบุคคลของศาสนาเต๋า และรูปสัญลักษณ์ของศาสนาเต๋าและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนประติมากรรมที่มาจากคติความเชื่อท้องถิ่นที่ผสมผสานกับศาสนาเต๋ามีทั้งหมด 7 องค์ และ 2) คุณค่าทางจริยธรรมของประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรง สามารถแบ่งออกเป็น 15 ข้อ ได้แก่ 1) ความกลมกลืนตามธรรมชาติ 2) การปฏิบัติโดยไม่ทำอะไร (อู่เหว่ย) 3) การสร้างสมดุลหยินและหยาง 4) การทำได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว 5) ความรับผิดชอบ 6) ภูมิปัญญาและความกล้าหาญ 7) ความเมตตา 8) การสนับสนุนผู้ที่มีความสามารถ 9) การทำบุญสะสมความดี 10) ความอ่อนน้อมถ่อมตน 11) ความกตัญญู 12) ความเคารพ 13) ความสามัคคี 14) ความซื่อสัตย์ และ 15) ความขยันหมั่นเพียร ส่วนคุณค่าทางจริยธรรมของประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า สามารถแบ่งออกเป็น 9 ข้อ ได้แก่ 1) ความเมตตา 2) การสร้างสมดุลหยินและหยาง 3) ความรักดีและความยุติธรรม 4) ความอ่อนน้อมถ่อมตน 5) การแสวงหาอิสรภาพ 6) ความกตัญญู 7) ภูมิปัญญาและความกล้าหาญ 8) ความสามัคคี และ 9) ความรับผิดชอบ

คำสำคัญ : คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋า; ประติมากรรมของศาสนาเต๋า; ศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ

Abstract

This research examines the ethical values of Taoism reflected in the sculptures at Na Cha Sa Tai Chi Shrine, Chonburi Province, from tourists' perspective. The study aims to 1) explore the sculptures at Na Cha Sa Tai Chi Shrine and 2) analyze the ethical values of Taoism embodied in these sculptures based on tourists' perspectives. A qualitative research approach was employed, with data collected through in-depth Interviews and document analysis. The informants included ethics experts, religious art experts, groups associated with the shrine, and visiting tourists. Data were analyzed inductively, and findings were presented using descriptive analysis.

The results indicate that Taoist sculptures at Na Cha Sa Tai Chi Shrine can be divided into two categories: 1) sculptures directly derived from Taoism and 2) sculptures influenced by local beliefs mixed with Taoism. The first category includes 91 sculptures, divided into three subtypes: Taoist deities, figures, and symbols. Seven sculptures influenced by local beliefs blended with Taoist elements are included. Regarding ethical values, the sculptures directly associated with Taoism convey 15 key ethical principles: natural harmony, practicing inaction (wu wei), balancing yin and yang, karma (doing good and receiving good; doing evil and receiving evil), responsibility, wisdom and bravery, kindness, supporting those with abilities, accumulating merit, humility, gratitude, respect, unity, honesty, and diligence. The sculptures influenced by Taoism convey nine ethical principles: kindness, balancing yin and yang, loyalty and justice, humility, pursuit of freedom, gratitude, wisdom and courage, unity, and responsibility.

Keywords : Ethical values of Taoism; Taoist sculpture; Na Cha Sa Tai Chi Temple

บทนำ

ศาลเจ้าจีน แปลมาจากคำว่า เมียว (庙) ซึ่งเกี่ยวข้องกับเทพเจ้าในลัทธิเต๋า อีกทั้งไม่มีนักบวชประจำวัด มีเพียงผู้ดูแลศาลเจ้า ซึ่งเป็นคนธรรมดาเท่านั้น (ฉือไท่เปียนจีเหว่ยหยวนหฺย, 2532: 2229) เนื่องจากคนไทยเชื้อสายจีนนิยมสร้างศาลเจ้าจีน ดังนั้น ศาลเจ้าจีนที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยจึงมีจำนวนมาก ส่วนศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ ก็เป็นหนึ่งในของศาลเจ้าจีนที่มีตั้งอยู่ในประเทศไทยและมีความโดดเด่น

ศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ หรือ วิหารเทพสถิตพระกิตติเฉลิม ตั้งอยู่เลขที่ 1/13 หมู่ 5 ตำบลอ่างศิลาอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 โดยท่านอาจารย์สมชาย เฉยศิริ เดิมเป็นศาลเจ้าเล็ก ๆ ที่มีเนื้อที่ 200 ตารางวา ในปี พ.ศ. 2557 ทางมูลนิธิธรรมรักษามิณิรัตน์ได้ดำเนินการก่อสร้างศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อโดยได้ซื้อที่ดินเพิ่มเติม รวมมีที่ดินทั้งหมด 36 ไร่ ปัจจุบันนี้มีเจ้าหน้าที่ประจำศาลเจ้า 60-70 คน (Changlong Lan, 2561) ดังนั้นนาจาเป็นเทพเจ้าสำคัญองค์หนึ่งที่มีปรากฏทั้งในศาสนาพุทธฝ่ายมหายานและลัทธิเต๋า ชื่อ นาจา หากออกเสียงในสำเนียงจีนกลาง คือ หน่าจา (Nazha) และ เนอจา (Nezha) โดยมีต้นกำเนิดมาจากเทพนิยายอิงพงศาวดารจีน เฟิงเสินเยี่ยนอ๋อ หรือ พงศาวดารประกาศิตสุวรรณคั้งตั้งเทพเจ้า ที่คนไทยนิยมเรียกว่า พงศาวดารจีน อ่องสิน ตามสำเนียงแต้จิ๋ว นอกเหนือจากเทพนิยายอิงพงศาวดารเรื่องดังกล่าวแล้ว เรื่องราวของนาจายังมีปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเรื่อง ไชอิ๋ว อีกด้วย ในปัจจุบันศาลเจ้านาจาที่มีความเก่าแก่ที่สุดยังคงอยู่ในมณฑลไต้หวันของไต้หวัน โดยสร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2271 ในสมัยราชวงศ์ชิงและยังคงได้รับความศรัทธาจากชาวไต้หวันถึงทุกวันนี้ (ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล, 2553)

ศาสนาเต๋าเป็นศาสนาที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศจีน ซึ่งได้พัฒนาจากความเชื่อแบบดั้งเดิมของจีน และได้ก่อตั้งขึ้นเป็นรูปเป็นร่างในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออกตอนปลาย ตั้งแต่สมัยราชวงศ์จินจนถึงสมัยราชวงศ์ใต้-เหนือ ศาสนิกชนได้ช่วยกันปฏิรูปศาสนาเต๋า ซึ่งเหตุปัจจัยของการปฏิรูปในช่วงเวลานี้อาจจะเกี่ยวกับการขยายอิทธิพลของศาสนาพุทธ เนื่องจากพระสงฆ์ในช่วงเวลานั้นได้แปลคัมภีร์หลายเล่มเป็นภาษาจีนและราชสำนักจีนสนับสนุนศาสนาพุทธ จึงทำให้ชาวจีนเข้าใจหลักธรรมทางศาสนาพุทธดีขึ้นและหันมานับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอื่น ๆ อนึ่งความเจริญรุ่งเรืองหรือความเสื่อมโทรมของศาสนาเต๋อาาจจะขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนจากราชสำนักในแต่ละสมัย (Changlong Lan, 2561: 71)

ส่วนคุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋าเป็นหนึ่งในสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า ซึ่งหมายถึง ความถูกต้องดีงาม (ชาตริ แซ่บ๊าง, 2543) คุณธรรมจากประติมากรรมทางศาสนาเต๋าที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ สะท้อนให้เห็นสิ่งที่เป็นประโยชน์

หรือมีคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับหลักการคำสอนของเต๋าจื้อเป็นหลัก นอกจากนี้ ประติมากรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อมีจำนวนมาก และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างจริยศาสตร์และประติมากรรมของศาสนาเต๋าคือในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อค่อนข้างน้อย

สำหรับศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อนั้น นักวิชาการทั้งภายในและภายนอกของประเทศไทยได้ศึกษาหลายประเด็น ได้แก่ Changlong Lan (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ร่องรอยเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาและศาสนาเต๋าคือในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นภาพของพัฒนาการปรัชญาและศาสนาเต๋า ซึ่งเป็นพื้นฐานของจริยศาสตร์อย่างมาก Long Gaoyun (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ : ความเชื่อ รูปเคารพ และบทบาท ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจกระบวนการก่อตั้งและการพัฒนาการของศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ รวมทั้งความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนผ่านการวางแผนผัง การตกแต่งรูปเคารพภายในศาลเจ้าและบทบาทของศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อต่อชุมชนด้วย และ ชนิชา นุ่มพุ่ม (2558) ได้ศึกษาเรื่อง คติความเชื่อ รูปแบบและการจัดวางประติมากรรมศาลเจ้า : ศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้มีความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดวางประติมากรรมภายในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี และความสัมพันธ์กับศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อในประเทศไทยและประเทศจีนด้วย

จากการศึกษาดังกล่าวยังไม่มีการวิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมจากประติมากรรมทางศาสนาเต๋าที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาประติมากรรมในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี มีอะไรบ้าง และวิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในประติมากรรมในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนักทอ่งเที่ยวเป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประติมากรรมที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในประติมากรรมในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนักทอ่งเที่ยว

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - (1) การศึกษาจากเอกสาร ประกอบด้วยงานวิจัยวิทยานิพนธ์ วารสาร บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า

จริยธรรมของศาสนาเต๋า ศิลปะของศาสนาเต๋า และประติมากรรมของศาสนาเต๋า ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากหอสมุด และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

(2) การศึกษาจากภาคสนาม ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธีเป็นหลัก คือ การสำรวจ และการสัมภาษณ์ ซึ่งรายละเอียดดังต่อไปนี้

(2.1) การสำรวจ ผู้วิจัยได้ไปลงพื้นที่สังเกตรูปทรงของประติมากรรมของศาสนาเต๋า จำนวน 98 องค์ และเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกภาพประติมากรรมของศาสนาเต๋าในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ

(2.2) การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายโดยมีเครื่องมือในการสัมภาษณ์ คือ แบบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านจริยศาสตร์ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะทางศาสนาที่อยู่ในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าไปชมศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จำนวน 20 คน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 10 คน และ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 10 คน หรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว

2. การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบโดยเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารกับการสัมภาษณ์ เปรียบเทียบข้อมูลเรื่องเดียวกันที่มาจากผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ คน และเปรียบเทียบมุมมองของผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (analytic induction) และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าประติมากรรมที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัยพบว่า ประติมากรรมที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อนั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรง และประติมากรรมที่มาจากคติความเชื่อท้องถิ่นที่ผสมผสานกับศาสนาเต๋า ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรง

อาจารย์ CHEN YONGZHI ซึ่งเป็นนักบวชศาสนาเต๋าได้กล่าวว่า ศาลเจ้าจีนที่สร้างขึ้นในประเทศไทย ที่จริงได้ผสมผสานหลายศาสนาและหลายวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน ส่วนเทพเจ้าจีนสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ศาสนาพุทธมหายาน ศาสนาเต๋า และความเชื่อท้องถิ่น แต่รูปเทพเจ้าจีนที่ปรากฏในศาลเจ้าจีนของประเทศไทยมีประมาณ 70% เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า เทพเจ้าสูงสุดของศาสนาเต๋า คือ เทียนจุน และระบบเทพเจ้าของศาสนาเต๋าค่อนข้างใหญ่ ดังนั้น เทพเจ้าของศาสนาเต๋าสามารถจำแนกประเภทตามภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และลักษณะของเทพเจ้าได้ (CHEN YONGZHI, สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2567) ดังนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ รูปเทพเจ้าของศาสนาเต๋า รูปบุคคลของศาสนาเต๋าและรูปสัญลักษณ์ของศาสนาเต๋าและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) รูปเทพเจ้าของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี มีจำนวน 77 องค์ ซึ่งผู้วิจัยจะเน้นศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมา หรือตำนานเรื่องเล่าของรูปเทพเจ้าแต่ละองค์เป็นหลัก ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 1

(2) รูปบุคคลของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี มีจำนวน 11 องค์ ซึ่งผู้วิจัยจะเน้นศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมา หรือตำนานเรื่องเล่าของรูปบุคคลแต่ละองค์เป็นหลัก ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 1

(3) รูปสัญลักษณ์ของศาสนาเต๋าและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี มีจำนวน 3 รูป ซึ่งผู้วิจัยจะเน้นศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมา หรือตำนานเรื่องเล่าของรูปสัญลักษณ์แต่ละองค์เป็นหลัก ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรง

ประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี	
รูปเทพเจ้าของศาสนาเต๋า	ซานซิง (ประกอบด้วยหยวนสื่อเทียนจุน หลิงเป่าเทียนจุน และ เต้าเต๋อเทียนจุน) หยูฮวง อู่ฟ่งอู่เหล้า เทียนจุน (ประกอบด้วยซิงหลิงสื่อลาวเทียนจุนทิสตะวันออก ตั้งหลิงเจิงลาวเทียนจุนทิสใต้ ท้าวหลิงหวง ลาวเทียนจุนทิสตะวันตก อู่หลิงชวนลาวเทียนจุนทิสเหนือ และหยวนหลิงหยวนลาวเทียนจุนทิสกลาง) ไท้อี้จู้ซู่จี้ว่นเทียนจุน ไท้ไป๋จินซิน เสวียนเทียนซ่างตี้ ต้าวหมู่หยวนจวิน เป่ย์โต่วซิงจุน หนานโต่วซิงจุน พระแม่องค์ธรรม หลี่ซานเหลาหมู่ และไท้ส่วยเอี้ย (ประกอบด้วยเทพเจ้าไท้ส่วยกะจื่อ เทพเจ้าไท้ส่วยอิกท้าว เทพเจ้าไท้ส่วยเป่ย์อั้ง เทพเจ้าไท้ส่วยเต็งเบ้า เทพเจ้าไท้ส่วยโบ่วลั้ง เทพเจ้าไท้ส่วยกั๊จี้ เทพเจ้าไท้ส่วยแก๊งว่ เทพเจ้าไท้ส่วยซิงปี้ เทพเจ้าไท้ส่วยยัมซิง เทพเจ้าไท้ส่วยกู่ฮั่ว เทพเจ้าไท้ส่วยกะฮุก เทพเจ้าไท้ส่วยอิกไห เทพเจ้าไท้ส่วยเป่ย์จื่อ เทพเจ้าไท้ส่วยเต็งท้าว เทพเจ้าไท้ส่วยโบ่วอั้ง เทพเจ้าไท้ส่วยที่เบ้า เทพเจ้าไท้ส่วยแก๊งซิง เทพเจ้าไท้ส่วยซิงจี้ เทพเจ้าไท้ส่วยอิมไจ้ว เทพเจ้าไท้ส่วยกู่ยี่ เทพเจ้าไท้ส่วยกะซิง เทพเจ้าไท้ส่วยอิกฮั่ว เทพเจ้าไท้ส่วยเป่ย์ฮุก เทพเจ้าไท้ส่วยเต็งไห เทพเจ้าไท้ส่วยโบ่วจื่อ เทพเจ้าไท้ส่วยกั๊ทิว เทพเจ้าไท้ส่วยแก๊งซิง เทพเจ้าไท้ส่วยซิงเบ้า เทพเจ้าไท้ส่วยยัมซิง เทพเจ้าไท้ส่วยกู่จี้ เทพเจ้าไท้ส่วยกะไจ้ว เทพเจ้าไท้ส่วยอิกปี้ เทพเจ้าไท้ส่วยเบ่ย์ซิง เทพเจ้าไท้ส่วยเต็งอ้ว เทพเจ้าไท้ส่วยโบ่วฮุก เทพเจ้าไท้ส่วยกั๊ไห เทพเจ้าไท้ส่วยแก๊งจื่อ เทพเจ้าไท้ส่วยซิงท้าว เทพเจ้าไท้ส่วยยัมอั้ง เทพเจ้าไท้ส่วยกู่เบ้า เทพเจ้าไท้ส่วยกะซิง เทพเจ้าไท้ส่วยอิกจี้ เทพเจ้าไท้ส่วยเป่ย์ไจ้ว เทพเจ้าไท้ส่วยเต็งปี้ เทพเจ้าไท้ส่วยโบ่วซิง เทพเจ้าไท้ส่วยที่อ้ว เทพเจ้าไท้ส่วยแกฮุก เทพเจ้าไท้ส่วยซิงไห เทพเจ้าไท้ส่วยยัมจื่อ เทพเจ้าไท้ส่วยกู่ท้าว เทพเจ้าไท้ส่วยกะอั้ง เทพเจ้าไท้ส่วยอิกเบ้า เทพเจ้าไท้ส่วยเป่ย์ลั้ง เทพเจ้าไท้ส่วยเต็งจี้ เทพเจ้าไท้ส่วยโบ่วไห้ว เทพเจ้าไท้ส่วยกั๊ปี้ เทพเจ้าไท้ส่วยแก๊งซิง เทพเจ้าไท้ส่วยซิงอ้ว เทพเจ้าไท้ส่วยอิมฮุก และเทพเจ้าไท้ส่วยกู่ไห)
รูปบุคคลของศาสนาเต๋า	เป่ย์เซี่ยน (ประกอบด้วยฮ่างจงหลี่ ฮั่นเซี่ยนจี้ แก่ก้วยหลี่ หลู่ต้งปิ่น หลั่นไซเหอ จางกวนเหลา เขากั้วจี้ และเหอเซี่ยนกู) หงจวินเหล่าจู้ เจียงไท่ก่ง และฮั่วท้อ
รูปสัญลักษณ์ของศาสนาเต๋าและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	แผนภาพไท่เก็ก แผนผังแปดทิศ และนกกกระเรียน

ตารางที่ 1 พอจะสรุปได้ว่าประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรงมีทั้งหมด 91 องค์ ซึ่งประกอบด้วยรูปเทพเจ้าของศาสนาเต๋ามีจำนวน 77 องค์ ได้แก่ ซานซิง หยูฮวง อู่ฟ่งอู่เหล้า เทียนจุน ไท้อี้จู้ซู่จี้ว่นเทียนจุน ไท้ไป๋จินซิน เสวียนเทียนซ่างตี้ ต้าวหมู่หยวนจวิน เป่ย์โต่วซิงจุน หนานโต่วซิงจุน พระแม่องค์ธรรม หลี่ซานเหลาหมู่ และไท้ส่วยเอี้ย เป็นต้น ส่วนรูปบุคคลของศาสนาเต๋ามีจำนวน 11 องค์ ได้แก่ เป่ย์เซี่ยน หงจวินเหล่าจู้ เจียงไท่ก่ง และฮั่วท้อ เป็นต้น ส่วนรูปสัญลักษณ์ของศาสนาเต๋าและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีจำนวน 3 รูป ได้แก่ แผนภาพไท่เก็ก แผนผังแปดทิศ และนกกกระเรียน และหลังจากได้ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประติมากรรมเหล่านี้พบว่า ประติมากรรมเหล่านี้ได้ตรงกับหลักการสอนของศาสนาเต๋า ซึ่งก็คือ อู่เหวย นอกจากนี้ประติมากรรมเหล่านี้ยังสามารถสะท้อนคุณธรรมของศาสนาเต๋าได้ด้วย

1.2 ประติมากรรมที่มาจากคติความเชื่อท้องถิ่นที่ผสมผสานกับศาสนาเต๋า

อาจารย์ สมชาย เฉยศิริ ซึ่งเป็นประธานของศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ได้กล่าวว่า *ประติมากรรมของศาลเจ้า*

หน่าจาซาไท้จื้อมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า แต่ไม่ใช่หมายความว่าตรงกับศาสนาเต๋าร้อยเปอร์เซ็นต์ มีบางส่วนได้ผสมผสานหลายนิยาย หลายความเชื่อ (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2567) ดังนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาประติมากรรมที่มาจากคติความเชื่อท้องถิ่นที่ผสมผสานกับศาสนาเต๋าที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ซึ่งรวมถึงภาพประกอบและตำนานเรื่องเล่าของประติมากรรมที่เป็นรูปเทพเจ้าที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีจำนวน 7 องค์ ได้แก่ ตั้หมู่เหนียงเหนียง เทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง เหลยเจิ้นจื่อ เทพเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ เจ้าแม่จูแซเนี้ย มาจู้ และเจ้าแม่เตียนบ๊อ

ดังนั้น จากการศึกษาศาสนาประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรงและประติมากรรมที่มาจากคติความเชื่อท้องถิ่นที่ผสมผสานกับศาสนาเต๋าคือพบว่า ประติมากรรมในศาลเจ้านี้ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าโดยตรง ซึ่งประกอบด้วยรูปเทพเจ้าของศาสนาเต๋ารูปบุคคลของศาสนาเต๋าและรูปสัญลักษณ์ของศาสนาเต๋าและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นศึกษาจากลักษณะภายนอก หรือตำนานเรื่องเล่าของประติมากรรมก็ตาม ต่างก็ได้สะท้อนปัจจัยสำคัญและคุณธรรม

ของศาสนาเต๋า แต่ประติมากรรมบางส่วนในศาลเจ้านี้ นอกจากได้สะท้อนหลักธรรมการสอนของศาสนาเต๋าด้านเรื่องเล่าของประติมากรรมแล้ว ยังมีคติความเชื่อของศาสนาพุทธมหายาน คติความเชื่อของลัทธิขงจื้อ และความเชื่อมาจูนั่นเป็นต้น ได้ผสมผสานกัน นอกจากนี้ ประติมากรรมเหล่านี้ยังสามารถสะท้อนคุณธรรมของศาสนาเต๋าดำด้วย

2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋ที่ปรากฏในประติมากรรมในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนักท่องเที่ยว การวิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋ในที่นี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์จากประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋โดยตรง และประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋โดยตรง

ตามหลักการแนวคิดของศาสนาเต๋ คุณค่าทางจริยธรรมของประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋โดยตรงในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 15 ข้อ ได้แก่ ความกลมกลืนตามธรรมชาติ การปฏิบัติโดยไม่ทำอะไร (อู่เหว่ย) การสร้างสมดุลหยินและหยาง การทำได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว ความรับผิดชอบ ภูมิปัญญาและความกล้าหาญ ความเมตตา การสนับสนุน ผู้ที่มีความสามารถ การทำบุญสะสมความดี ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความกตัญญู ความเคารพ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความขยันหมั่นเพียร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความกลมกลืนตามธรรมชาติ เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋โดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนความกลมกลืนตามธรรมชาติมีจำนวน 9 องค์ ได้แก่ ชานซิง อู่ฟ่งอู่เหล่าเทียนจุน เป็นต้น ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้สะท้อนความกลมกลืนตามธรรมชาติดังมีจำนวน 16 องค์ ได้แก่ ชานซิง อู่ฟ่งอู่เหล่าเทียนจุน และโปยเขียน เป็นต้น ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้สะท้อนความกลมกลืนตามธรรมชาติดังมีจำนวน 12 องค์ ได้แก่ ชานซิง หยูฮวง และโปยเขียน เป็นต้น ดังที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติให้ข้อมูลว่า เท้าที่อ่านความเป็นมาเรื่องเล่าของเทพเจ้าแต่ละองค์ รู้สึกว่าชานซิง อู่ฟ่งอู่เหล่าเทียนจุน และโปยเขียนสามารถสะท้อนคุณลักษณะของความกลมกลืนตามธรรมชาติได้ ซึ่งคิดว่าชานซิง และโปยเขียนจะแสดงความกลมกลืนตามธรรมชาติได้อย่างชัดเจนมาก และเป็นคุณลักษณะค่อนข้างโดดเด่น (ไขไก่ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2567) นักท่องเที่ยวอีกท่านหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า ตามจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของประติมากรรมที่ปรากฏในศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อมีประติมากรรมเหล่านี้ที่สะท้อนคุณลักษณะของความกลมกลืนตามธรรมชาติ คือ ชานซิง หยูฮวง และโปยเขียน เพราะว่าหยูฮวงเป็นผู้ปกครองเทพเจ้าทั้งสามโลก ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างที่หยูฮวงควบคุมควรจะปฏิบัติตามกฎ

ของธรรมชาติ แนวคิดนี้จะสะท้อนถึงปรัชญาเต๋ที่มุ่งเน้นความกลมกลืนกับธรรมชาติ ส่วนโปยเขียน ในเทพเจ้าแปดองค์นี้มีหลู่ต่งปิน หลั่นไซเหอ และจางกวงเหลาที่จะสะท้อนความกลมกลืนตามธรรมชาติได้ ส่วนชานซิงถือว่าเป็นลัทธิธรรมของจักรวาล เพราะฉะนั้นได้สะท้อนความกลมกลืนตามธรรมชาติอยู่แล้ว (APPLE (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2567)

การปฏิบัติโดยไม่ทำอะไร (อู่เหว่ย) เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋โดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนการปฏิบัติโดยไม่ทำอะไร (อู่เหว่ย) มีจำนวน 4 องค์ ได้แก่ ชานซิง และเสวียนเทียนซางตี้ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้สะท้อนการปฏิบัติโดยไม่ทำอะไร (อู่เหว่ย) มีจำนวน 3 องค์ คือ ชานซิง (ประกอบด้วยหยวนสือเทียนจุน หลิงเป่าเทียนจุน และ เต้าเต๋อเทียนจุน) ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้สะท้อนการปฏิบัติโดยไม่ทำอะไร (อู่เหว่ย) มีจำนวน 4 องค์ ได้แก่ ชานซิง (ประกอบด้วยหยวนสือเทียนจุน หลิงเป่าเทียนจุน และ เต้าเต๋อเทียนจุน) และเสวียนเทียนซางตี้

การสร้างสมดุลหยินและหยาง เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋โดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนการสร้างสมดุลหยินและหยางมีจำนวน 3 องค์ คือ ชานซิง ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้สะท้อนการสร้างสมดุลหยินและหยาง มีจำนวน 13 องค์ ได้แก่ ชานซิง โปยเขียน พระแม่องค์ธรรม และ หงจวินเหลาจู่ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้สะท้อนการสร้างสมดุลหยินและหยาง มีจำนวน 11 องค์ ได้แก่ ชานซิง และ โปยเขียน เป็นต้น ดังที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติให้ข้อมูลว่า คิดว่าเท้าที่อ่านความเป็นมาของเทพเจ้าเหล่านี้ ชานซิง โปยเขียน พระแม่องค์ธรรม และหงจวินเหลาจู่สามารถสะท้อนคุณลักษณะของการสร้างสมดุลหยินและหยางได้ ส่วนประติมากรรมอื่น ๆ เท้าที่ไปดู รู้สึกว่าไม่ได้แสดงการสร้างสมดุลหยินและหยาง (ไขไก่ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2567) นักท่องเที่ยวอีกท่านหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า ถ้าพูดถึงการสร้างสมดุลหยินและหยาง คิดว่า ชานซิงและโปยเขียนมีคุณลักษณะนี้ เพราะเต้าเต๋อเทียนจุนเป็นหนึ่งในสามของชานซิง และพระองค์ได้ถือพัดหยินหยาง ซึ่งก็เป็นสัญลักษณ์ของหยินหยาง เพราะฉะนั้น สิ่งเหล่านี้จึงมีความเกี่ยวข้องกับการสร้างสมดุลหยินและหยาง ส่วนโปยเขียน หลู่ต่งปินกับเหอเทียนกูเป็นตัวแทนของชายและหญิง ซึ่งสมัยก่อนผู้คนได้กล่าวไว้ว่า ทรงร่างของมนุษย์มีทั้งพลังหยินและพลังหยาง แต่ผู้ชายมีพลังหยางมากกว่า ส่วนผู้หญิงมีพลังหยินมากกว่า ซึ่งในที่นี้ หลู่ต่งปินก็กลายเป็นตัวแทนของพลังหยาง ส่วนเหอเทียนกูก็กลายเป็นตัวแทนของพลังหยิน เพราะฉะนั้นจึงสะท้อนการสร้างสมดุลหยินและหยาง (APPLE (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2567)

การทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนการทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่วมีจำนวน 1 องค์ คือ หยูฮวง ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนการทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่วมีจำนวน 9 องค์ ได้แก่ หยูฮวง และ โปยเซียน เป็นต้น ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนการทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่วมีจำนวน 1 องค์ คือ หยูฮวง

ความรับผิดชอบ เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนความรับผิดชอบมีจำนวน 5 องค์ ได้แก่ อุ่ฟ่งอุ่เหล่าเทียนจุน (ประกอบด้วยชิงหลิงสือลาวเทียนจุนทิศตะวันออก ตั้งหลิงเจิงลาวเทียนจุนทิศใต้ ท้าวหลิงหวงลาวเทียนจุนทิศตะวันตก อุ่หลิงชว่นลาวเทียนจุนทิศเหนือ และหยวนหลิงหยวนลาวเทียนจุนทิศกลาง) ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนความรับผิดชอบมีจำนวน 6 องค์ ได้แก่ หยูฮวง และ อุ่ฟ่งอุ่เหล่าเทียนจุน เป็นต้น ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนความรับผิดชอบมีจำนวน 15 องค์ ได้แก่ หยูฮวง อุ่ฟ่งอุ่เหล่าเทียนจุน โปยเซียน และ ฮั่วท้อ เป็นต้น

ภูมิปัญญาและความกล้าหาญ เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนภูมิปัญญาและความกล้าหาญมีจำนวน 15 องค์ ได้แก่ อุ่ฟ่งอุ่เหล่าเทียนจุน เป่ย์โต่วชิงจุน โปยเซียน และหงจวินเหล่าจู้ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนภูมิปัญญาและความกล้าหาญมีจำนวน 6 องค์ ได้แก่ อุ่ฟ่งอุ่เหล่าเทียนจุน และ ฮั่วท้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนภูมิปัญญาและความกล้าหาญมีจำนวน 9 องค์ ได้แก่ โปยเซียน และ เจียงไท่ก่ง

ความเมตตา เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนความเมตตาจำนวน 16 องค์ ได้แก่ หยูฮวง ไท้อี้จู้ชู่จิว่นานเทียนจุน ต้าวหมู่หยวนจวิน เป่ย์โต่วชิงจุน หน่านโต่วชิงจุน พระแม่องค์ธรรม หลี่ชานเหลาหมู่ โปยเซียน และฮั่วท้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนความเมตตาจำนวน 7 องค์ ได้แก่ หยูฮวง ไท้อี้จู้ชู่จิว่นานเทียนจุน ต้าวหมู่หยวนจวิน หลี่ชานเหลาหมู่ เป่ย์โต่วชิงจุน หน่านโต่วชิงจุน และ พระแม่องค์ธรรม ดังนั้นนักท่องเที่ยวยุโรปและชาวต่างชาติให้ข้อมูลว่าถ้าอ่านจากเรื่องเล่าของประติมากรรมเหล่านี้แล้ว คิดว่าหลี่ชานเหลาหมู่ โปยเซียน และเจียงไท่ก่ง ได้แสดงคุณลักษณะของความเคารพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เราได้เรียนรู้คุณลักษณะที่ดีจากเทพเจ้า

ไม่ใช่แค่มาขอพรอย่างเดียว (ตันไม้ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2567) นักท่องเที่ยวอีกท่านหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า ถ้าตามความเข้าใจแล้ว คิดว่าหยูฮวง โปยเซียน เสวียนเทียนช่างตี และเจียงไท่ก่ง ได้สะท้อนคุณลักษณะของความเคารพอย่างชัด เพราะว่าอย่างฮั่นเซียงจี้ และ เฮซวกั้วจิวเป็นส่วนหนึ่งของโปยเซียน ก็จะได้มีความเคารพต่อทรัพย์สินและตำแหน่งทางสังคม ส่วนเสวียนเทียนช่างตี เนื่องจากว่าได้อายุเป็นเทพเจ้าแห่งความกตัญญู แสดงว่าก็มีคุณลักษณะความเคารพเช่นกัน (BALL (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2567)

การสนับสนุนผู้ที่มีความสามารถ เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนการสนับสนุนผู้ที่มีความสามารถมีจำนวน 2 องค์ ได้แก่ ไท้ไป๋จิ้นซิน และเจียงไท่ก่ง ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนการสนับสนุนผู้ที่มีความสามารถมีจำนวน 3 องค์ ได้แก่ ไท้ไป๋จิ้นซิน หน่านโต่วชิงจุน และ หงจวินเหล่าจู้ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนการสนับสนุนผู้ที่มีความสามารถมีจำนวน 2 องค์ ได้แก่ ไท้อี้จู้ชู่จิว่นานเทียนจุน และ เจียงไท่ก่ง

การทำบุญสะสมความดี เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนการทำบุญสะสมความดีมีจำนวน 2 องค์ ได้แก่ เสวียนเทียนช่างตี และเป่ย์โต่วชิงจุน ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนการทำบุญสะสมความดีมีจำนวน 3 องค์ ได้แก่ หยูฮวง เสวียนเทียนช่างตี และ ต้าวหมู่หยวนจวิน ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนการทำบุญสะสมความดีมีจำนวน 10 องค์ ได้แก่ เสวียนเทียนช่างตี และ เป่ย์โต่วชิงจุน และ โปยเซียน

ความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนความอ่อนน้อมถ่อมตนมีจำนวน 4 องค์ ได้แก่ เสวียนเทียนช่างตี เป่ย์โต่วชิงจุน หงจวินเหล่าจู้ และฮั่วท้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนความอ่อนน้อมถ่อมตนมีจำนวน 4 องค์ ได้แก่ เสวียนเทียนช่างตี เป่ย์โต่วชิงจุน หงจวินเหล่าจู้ และฮั่วท้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนความอ่อนน้อมถ่อมตนมีจำนวน 10 องค์ ได้แก่ 10 องค์ ได้แก่ โปยเซียน เสวียนเทียนช่างตี และ ฮั่วท้อ

ความกตัญญู เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนความกตัญญูมีจำนวน 61 องค์ ได้แก่ หลี่ชานเหลาหมู่ และไท้ส่วยเอี้ย ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนความกตัญญูมีจำนวน 61 องค์ ได้แก่ หลี่ชานเหลาหมู่ และ ไท้ส่วยเอี้ย เป็นต้น ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุโรปได้สะท้อนความ

ได้สะท้อนความกตัญญูมีจำนวน 3 องค์ ได้แก่ เสวียนเทียนช่างตี
ตัวหมูหยวนจวิน และ หลีซานเหลาหมู่

ความเคารพ เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จาก
ประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อน
ความเคารพมีจำนวน 10 องค์ ได้แก่ หลีซานเหลาหมู่ โปยเซียน และ
เจียงไท่กง ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้
สะท้อนความเคารพมีจำนวน 10 องค์ ได้แก่ หลีซานเหลาหมู่
โปยเซียน และ เจียงไท่กง ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติได้สะท้อนความเคารพมีจำนวน 11 องค์ ได้แก่ หยูฮวง
โปยเซียน เสวียนเทียนช่างตี และ เจียงไท่กง

ความสามัคคี เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จาก
ประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อน
ความสามัคคีมีจำนวน 8 องค์ คือ โปยเซียน ส่วนคุณธรรมตามทัศนะ
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้สะท้อนความสามัคคีมีจำนวน 9 องค์
ได้แก่ หยูฮวง และ โปยเซียน เป็นต้น ส่วนคุณธรรมตามทัศนะ
ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้สะท้อนความสามัคคีมีจำนวน 8 องค์
ได้แก่ โปยเซียน (ประกอบด้วยอย่างจงหลี่ ฮั่นเซียงจี แก่ก้วยหลี่
หลู่ต้งปิน หลั่นไซเหอ จางกวอเหลา เหลากัวจิว และเหอเซียนกุ)

ความซื่อสัตย์ เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จาก
ประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนความ
ซื่อสัตย์มีจำนวน 64 องค์ ได้แก่ ไท่ไปจิ้นซิน เป่ย์โต่วซิงจุน และ
ฮวาทอ เป็นต้น ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ได้สะท้อนความซื่อสัตย์มีจำนวน 63 องค์ ได้แก่ เป่ย์โต่วซิงจุน
ไท่ส่วยเอี้ย และ ฮวาทอ เป็นต้น ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของ
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้สะท้อนความซื่อสัตย์มีจำนวน 16 องค์
ได้แก่ หยูฮวง โปยเซียน และ ไท่ไปจิ้นซิน เป็นต้น

ความขยันหมั่นเพียร เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จาก
ประติมากรรมของศาสนาเต๋าโดยตรงที่ปรากฏได้สะท้อนความขยัน
หมั่นเพียรมีจำนวน 2 องค์ ได้แก่ เป่ย์โต่วซิงจุน และฮวาทอ
ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้สะท้อน
ความขยันหมั่นเพียรมีจำนวน 2 องค์ ได้แก่ เป่ย์โต่วซิงจุน และ
ฮวาทอ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้
สะท้อนความขยันหมั่นเพียรมีจำนวน 9 องค์ ได้แก่ โปยเซียน
(ประกอบด้วยอย่างจงหลี่ ฮั่นเซียงจี แก่ก้วยหลี่ หลู่ต้งปิน หลั่นไซเหอ
จางกวอเหลา เหลากัวจิว และเหอเซียนกุ) และ ฮวาทอ

ดังนั้น จากการวิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมจาก
ประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรง ตามทัศนะของนักท่องเที่ยว
พบว่า จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทย คุณธรรมบางส่วน
มีจำนวนของประติมากรรมได้ตรงกับการศึกษาจากเอกสาร ได้แก่
ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความกตัญญู ความเคารพ และความขยัน
หมั่นเพียร และจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ คุณธรรม
บางส่วนมีจำนวนของประติมากรรมได้ตรงกับการศึกษาจากเอกสาร

ได้แก่ การปฏิบัติโดยไม่ทำอะไร (อู่เหว่ย) การทำดีได้ดี การทำชั่ว
ได้ชั่ว และความสามัคคี แต่คุณธรรมอื่น ๆ มีจำนวนของประติมากรรม
ไม่เหมือนกัน เหตุผลที่เกิดความแตกต่าง คือ ระดับความเข้าใจของ
นักท่องเที่ยวแต่ละคนไม่เหมือนกัน

2.2 ประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า

ตามหลักการแนวคิดของศาสนาเต๋า คุณค่าทาง
จริยธรรมของประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าคือในศาลเจ้า
หน้าจาช่าไท่จื่อ จังหวัดชลบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 9 ข้อ ได้แก่
ความเมตตา การสร้างสมดุลหยินและหยาง ความรักดีและความ
ยุติธรรม ความอ่อนน้อมถ่อมตน การแสวงหาอิสรภาพ ความกตัญญู
ภูมิปัญญาและความกล้าหาญ ความสามัคคี และความรับผิดชอบ
ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความเมตตา เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จาก
ประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าคือปรากฏได้สะท้อนความ
เมตตาจำนวน 4 องค์ ได้แก่ ตี้หมู่เหนียงเหนียง เหลยเจิ้นจื่อ
เจ้าแม่จูแซเนี้ย และมาจู่ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยว
ชาวไทยได้สะท้อนความเมตตาจำนวน 3 องค์ ได้แก่ ตี้หมู่เหนียงเหนียง
เจ้าแม่จูแซเนี้ย และ มาจู่ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติได้สะท้อนความเมตตาจำนวน 5 องค์ ได้แก่ ตี้หมู่
เหนียงเหนียง เทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง เหลยเจิ้นจื่อ เจ้าแม่เตียนบ้อ
และ มาจู่ ดังนั้นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติให้ข้อมูลว่า
*คิดว่าเท่าที่หนูไปเดินชมประติมากรรมในศาลเจ้านี้ รู้สึกว่าตี้หมู่
เหนียงเหนียง เจ้าแม่จูแซเนี้ย และมาจู่ ได้สะท้อนคุณลักษณะของ
ความเมตตาอย่างชัดเจน ไม่ว่าดูจากลักษณะภายนอก หรือดูจาก
เรื่องเล่าของเทพเจ้าก็ตาม ต่างก็สะท้อนความเมตตาต่อผู้คนในสังคม
ดังนั้น บางทีเราจะนิยมไปขอพรจากเทพเจ้าเหล่านี้เช่นกัน (ต้นไม้
(นามสมมติ), สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2567) นักท่องเที่ยวอีกท่าน
หนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า ถ้าตามความเข้าใจ คิดว่าตี้หมู่เหนียงเหนียง
เทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง เหลยเจิ้นจื่อ เจ้าแม่เตียนบ้อ และมาจู่
สามารถสะท้อนคุณลักษณะของความเมตตาได้ เพราะหลังจากที่ผม
ได้อ่านความเป็นมาของประติมากรรมในศาลเจ้าหน้าจาช่า และสังเกต
ว่าความเมตตาของตี้หมู่เหนียงเหนียงแสดงทางด้านการปกป้อง
สิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ซึ่งท่านจะเน้นปกป้องทางด้านการเกษตร
ส่วนเทพเจ้าแห่งความเมตตาของความมั่งคั่งจะแสดงทางด้านความ
ร่ำรวย อยากจะให้มนุษย์สะสมความดีเพื่อบำรุงชีวิตที่มีความสุข
มากขึ้น แล้วความเมตตาของเหลยเจิ้นจื่อ กับ เจ้าแม่เตียนบ้อ จะ
แสดงทางด้านนิสัยของพระองค์ ซึ่งเป็นเทพเจ้าที่มีน้ำใจ (BALL
(นามสมมติ), สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2567)*

การสร้างสมดุลหยินและหยาง เป็นคุณธรรมที่
วิเคราะห์จากประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าคือปรากฏได้
สะท้อนการสร้างสมดุลหยินและหยางมีจำนวน 1 องค์ คือ ตี้หมู่
เหนียงเหนียง ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ได้สะท้อนการสร้างสมดุลหินและหยางมีจำนวน 1 องค์ คือ ตั๋วหมู่ เหนียงเหนียง ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคต่างชาติดังนี้ ได้สะท้อนการสร้างสมดุลหินและหยางมีจำนวน 1 องค์ คือ ตั๋วหมู่ เหนียงเหนียง ดังที่นักท่องเที่ยวยุคไทยและชาวต่างชาติให้ข้อมูลว่า ถ้าว่านของเรื่องเล่าของประติมากรรม พอจะเข้าใจว่าตั๋วหมู่เหนียงเหนียง ยังมีลักษณะของการสร้างสมดุลหินและหยาง แต่ถ้าดูจากลักษณะภายนอกอาจจะดูไม่ค่อยออกเท่าไร ส่วนประติมากรรมอื่น ๆ รู้สึกว่ายังไม่ค่อยออกลักษณะของการสร้างสมดุลหินและหยาง (ไขไก่ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2567) นักท่องเที่ยวยุคหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า เนื่องจากว่าตั๋วหมู่เหนียงเหนียงเป็นผู้หญิง ถ้าว่านถึงเรื่องให้กำเนิด พิศิวัตน์ว่าท่านมีความสัมพันธ์กับหินหยาง เพราะการรวมกันของหินและหยางจึงจะให้กำเนิดชีวิตใหม่ เพราะฉะนั้น ตั๋วหมู่เหนียงเหนียงได้สะท้อนคุณลักษณะของการสร้างสมดุลหินและหยาง (APPLE (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2567)

ความภักดีและความยุติธรรม เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าที่ปรากฏได้สะท้อนความภักดีและความยุติธรรมมีจำนวน 5 องค์ ได้แก่ เทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง เหลลเจิ้นจื้อ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ มาจู่ และเจ้าแม่เตียนบ๊อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคไทยได้สะท้อนความภักดีและความยุติธรรมมีจำนวน 5 องค์ ได้แก่ เทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง เหลลเจิ้นจื้อ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ มาจู่ และ เจ้าแม่เตียนบ๊อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคต่างชาติดังนี้ ได้สะท้อนความภักดีและความยุติธรรมมีจำนวน 4 องค์ ได้แก่ เทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง เหลลเจิ้นจื้อ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ และ เจ้าแม่เตียนบ๊อ

ความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าที่ปรากฏได้สะท้อนความอ่อนน้อมถ่อมตนมีจำนวน 1 องค์ คือ เหลลเจิ้นจื้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคไทยได้สะท้อนความอ่อนน้อมถ่อมตนมีจำนวน 1 องค์ คือ เหลลเจิ้นจื้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคต่างชาติดังนี้ ได้สะท้อนความอ่อนน้อมถ่อมตนมีจำนวน 1 องค์ คือ เหลลเจิ้นจื้อ

การแสวงหาอิสรภาพ เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าที่ปรากฏได้สะท้อนการแสวงหาอิสรภาพมีจำนวน 2 องค์ ได้แก่ เหลลเจิ้นจื้อ และ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคไทยได้สะท้อนการแสวงหาอิสรภาพมีจำนวน 1 องค์ คือ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคต่างชาติดังนี้ ได้สะท้อนการแสวงหาอิสรภาพมีจำนวน 2 องค์ ได้แก่ เหลลเจิ้นจื้อ และ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ

ความกตัญญู เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าที่ปรากฏได้สะท้อน

ความกตัญญูมีจำนวน 1 องค์ คือ เหลลเจิ้นจื้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคไทยได้สะท้อนความกตัญญูมีจำนวน 1 องค์ คือ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคต่างชาติดังนี้ ได้สะท้อนความกตัญญูมีจำนวน 1 องค์ คือ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ

ภูมิปัญญาและความกล้าหาญ เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าที่ปรากฏได้สะท้อนภูมิปัญญาและความกล้าหาญมีจำนวน 2 องค์ ได้แก่ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ และ มาจู่ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคไทยได้สะท้อนภูมิปัญญาและความกล้าหาญมีจำนวน 2 องค์ ได้แก่ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ และ มาจู่ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคต่างชาติดังนี้ ได้สะท้อนภูมิปัญญาและความกล้าหาญมีจำนวน 1 องค์ คือ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ

ความสามัคคี เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าที่ปรากฏได้สะท้อนความสามัคคีมีจำนวน 3 องค์ ได้แก่ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ เจ้าแม่จู่แซนยี้ และ มาจู่ แต่นักท่องเที่ยวยุคไทยและชาวต่างชาติคิดว่าไม่มีประติมากรรมในศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อที่สะท้อนความสามัคคีได้

ความรับผิดชอบ เป็นคุณธรรมที่วิเคราะห์จากประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋าที่ปรากฏได้สะท้อนความรับผิดชอบมีจำนวน 1 องค์ คือ เจ้าแม่จู่แซนยี้ แต่นักท่องเที่ยวยุคไทยคิดว่าไม่มีประติมากรรมในศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อที่สะท้อนความรับผิดชอบได้ ส่วนคุณธรรมตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคต่างชาติดังนี้ ได้สะท้อนความรับผิดชอบมีจำนวน 1 องค์ คือ เทพเจ้าหน้าจาช่าไต้จื้อ

ดังนั้น จากการวิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมจากประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า ตามทัศนะของนักท่องเที่ยวยุคพบว่า จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวยุคไทย คุณธรรมบางส่วนมีจำนวนของประติมากรรมได้ตรงกับการศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ การสร้างสมดุลหินและหยาง ความภักดีและความยุติธรรม ความอ่อนน้อมถ่อมตน และภูมิปัญญาและความกล้าหาญ และจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวยุคต่างชาติดังนี้ คุณธรรมบางส่วนมีจำนวนของประติมากรรมได้ตรงกับการศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ การสร้างสมดุลหินและหยาง ความอ่อนน้อมถ่อมตน และการแสวงหาอิสรภาพ แต่คุณธรรมอื่น ๆ มีจำนวนของประติมากรรมไม่เหมือนกัน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยุคไทยคิดว่าไม่มีประติมากรรมองค์ใดได้สะท้อนคุณธรรมของความสามัคคี และความรับผิดชอบ และนักท่องเที่ยวยุคต่างชาติดังนี้คิดว่าไม่มีประติมากรรมองค์ใดได้สะท้อนคุณธรรมของความสามัคคี เหตุผลที่เกิดความแตกต่าง คือ ระดับความเข้าใจของนักท่องเที่ยวยุคแต่ละคนไม่เหมือนกัน

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า ประเด็นแรกคือ การศึกษาประติมากรรมที่ปรากฏในศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี โดยเน้นศึกษาทางด้านศิลปะของศาสนาเต๋า และตำนานเรื่องเล่าของประติมากรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามตำนานเรื่องเล่าของประติมากรรม คือ ประติมากรรมที่มาจากศาสนาเต๋าโดยตรง และประติมากรรมที่มาจากคติความเชื่อท้องถิ่นที่ผสมผสานกับศาสนาเต๋า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ Changlong Lan ที่กล่าวไว้ว่า ประติมากรรมที่ปรากฏในศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี มีบางส่วนเกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า (Changlong Lan, 2561) แต่ในผลงานของ Changlong Lan ไม่ได้แยกประเภทของประติมากรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ กล่าวถึงบางประติมากรรมมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋านั้น นอกจากนี้ ประติมากรรมที่มาจากคติความเชื่อท้องถิ่นที่ผสมผสานกับศาสนาเต๋า ตามที่ผู้วิจัยได้ไปลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อและได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องพบว่า ประติมากรรมบางส่วนในศาลเจ้านั้น นอกจากได้สะท้อนหลักธรรมการสอนของศาสนาเต๋าจากตำนานเรื่องเล่าของประติมากรรมแล้ว ยังมีคติความเชื่อของศาสนาพุทธมหายาน คติความเชื่อของลัทธิขงจื้อ และความเชื่อมาจูนั่นเป็นต้น ได้ผสมผสานกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ ชนิชา นุ่มพุ่ม ที่กล่าวไว้ว่า ประติมากรรมของศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อมีรูปแบบความคิดที่ผสมผสานกัน ซึ่งแตกต่างจากศาลเจ้าอื่นของประเทศไทย อาจจะเกี่ยวข้องกับความเชื่อของคนในแต่ละพื้นที่ที่ศาลตั้งอยู่ รวมทั้งบริบททางสังคมและเวลา (ชนิชา นุ่มพุ่ม, 2558) แต่ในผลงานของ ชนิชา นุ่มพุ่ม ไม่ได้ระบุรูปแบบแนวคิดที่ผสมผสานกันมีรูปแบบแนวคิดใดบ้าง กล่าวถึงภาพรวมคร่าว ๆ เท่านั้น อนึ่ง จากการศึกษาประติมากรรมในศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ พบว่า ประติมากรรมในศาลเจ้านั้นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋า ซึ่งแตกต่างจากผลงานของ Long Gaoyun ที่กล่าวไว้ว่า การประดับตกแต่งด้วยประติมากรรมและภาพจิตรกรรมแบบศิลปกรรมจีน ตามความเชื่อในศาสนาเต๋า โดยรูปเคารพของศาลเจ้าแห่งนี้ทั้งหมดมาจากศาสนาเต๋า (Long Gaoyun, 2557) แต่เหตุผลที่ทำให้ผลการวิจัยมีความแตกต่าง ผู้วิจัยคิดว่าอาจจะเกี่ยวข้องกับบริบทการพัฒนาทางสังคม และคติความเชื่อของท้องถิ่นด้วย

ประเด็นที่สองคือ การวิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในประติมากรรมในศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ซึ่งเน้นวิเคราะห์จากทัศนคติของนักท่องเที่ยว และผู้วิจัยได้แบ่งแยกประเภทของคุณค่าทางจริยธรรมของประติมากรรมทางศาสนาเต๋า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ พระชวนชัย สุทธิบุญโญ (เพชรไพรสันติ) ที่กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายหลักของเล่าจื้อคือการดำเนินชีวิตตามธรรมชาติมีชีวิตอย่างเรียบง่าย มีความอดทน

อ่อนน้อมถ่อมตนให้สอดคล้องกับธรรมชาติ (พระชวนชัย สุทธิบุญโญ (เพชรไพรสันติ), 2559) แต่สิ่งที่ไม่เหมือนกัน คือ งานวิจัยนี้วิเคราะห์คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋ามาจากประติมากรรม ซึ่งเป็นผลงานวิจัยแตกต่างจากผลงานของ พระชวนชัย สุทธิบุญโญ (เพชรไพรสันติ) ส่วนคุณค่าทางจริยธรรมของประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเต๋านี้ในศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 9 ข้อ ได้แก่ ความเมตตา การสร้างสมดุลหยินและหยาง ความรักดีและความยุติธรรม ความอ่อนน้อมถ่อมตน การแสวงหาอิสรภาพ ความกตัญญู ภูมิปัญญาและความกล้าหาญ ความสามัคคี และความรับผิดชอบ แต่จากการสัมภาษณ์ของนักท่องเที่ยว พบว่า สามารถแบ่งออกเป็น 8 ข้อ ขาดคุณลักษณะของความสามัคคี ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาจากเอกสาร ดังนั้น เหตุผลที่เกิดความแตกต่างคือระดับความเข้าใจของนักท่องเที่ยวแต่ละคนไม่เหมือนกัน อาจจะเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ระดับความสนใจ และระดับการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง คุณค่าทางจริยธรรมของศาสนาเต๋าที่ปรากฏในประติมากรรมในศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนักท่องเที่ยว ครั้งนี้ ทำให้ทราบเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าทางจริยธรรมของประติมากรรมทางศาสนาในด้านต่าง ๆ ในครั้งนี้ขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดการศึกษาที่ต่อเนื่องรวมถึงเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องในประเด็นอื่นอีก ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ คือ ควรมีความเกี่ยวข้องกับการบรรยายเรื่องเล่าของประติมากรรมทางศาสนาเต๋านี้ในศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี เพื่อทำให้ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์มีความรู้ประติมากรรมของศาสนาเต๋ามากขึ้นและเก็บข้อมูลได้ง่ายขึ้น
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป คือ ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ คุณค่าทางสุนทรียภาพของศิลปะจีนในศาลเจ้าจีน จังหวัดชลบุรี ซึ่งศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อเป็นกรณีศึกษาที่ดีที่เกี่ยวข้องกับศิลปะของจีน เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่จะประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมสร้างสรรค์ของศาลเจ้าจีน จังหวัดชลบุรีได้

เอกสารอ้างอิง

- ฉือไห่เปียนจีเหว่ยหยวนหุ้ย. (2532). ฉือไห่, จงจ้วน. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ฉือชูเชียงไฮ้.
- ชนิชา นุ่มพุ่ม. (2558). คติความเชื่อ รูปแบบและการจัดวางประติมากรรมศาลเจ้า : ศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ชาติรี แซ่บ่าง. (2543). **ศึกษาคัมภีร์เต๋าเต็กเก็ง**. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. (2553). **108 สิ่งมั่งมยคลจีน**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- พระชวนชัย สุทธิบุญโญ. (2559). **วิเคราะห์แนวคิดทางจริยศาสตร์ของเหลาจื๋อที่ปรากฏในวรรณกรรมของโกวเล้ง**. พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Changlong Lan. (2561). ร่องรอยเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาและศาสนาเต๋าในศาลเจ้าหน้าจาช่าไท่จื๋อ จังหวัดชลบุรี. **วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์**. 13(26): 145-157.
- Long Gaoyun. (2557). **ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท่จื๋อ: ความเชื่อรูปเคารพ และบทบาท**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.